

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr. a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiuni.

O conferență.

(m.) Multe minuni și basaconii au pus la cale Maghiarii și frații lor de cruce, Jidani, la sârbările millenare. Au arătat lumii „uimite“ cum e Maghiarul în prezent și cum a fost el în trecut, începând cu timpul de acum o mie de ani, când s'au ivit pe aceste locuri hordede lor pustitoare.

Dar 'și-au uitat cu totul de o chestie. 'Și-au uitat să ne înfățișeze pe femeia maghiară de acum o mie de ani. Aceasta lacună millenară 'și-a propus se o suplinească vestitul advocat și deputat dietal Eötvös Károly.

Nu-i vorbă, lui Eötvös 'i-au stat la dispoziție puține date, referitoare la femeile de pe vremea lui Árpád, dar câte sunt au fost îndestulătoare, ca prin relevarea lor să încante nu numai pe Maghiari, ci și indesebi pe iubiții lor frați millenari, pe Jidani.

Lucrul adevărat s'a petrecut așa, că Eötvös a ținut în 16 l. c. o conferență despre femeile maghiare străbune. După ce 'și-a ales tema și a ținut la ce deducțiuni și constatări ajunge, a aflat că locul cel mai potrivit pentru ținerea conferenței este casina din Terézváros, unul din cartierele Pestei, în care „noii patrioți“ băjbăie, ca roiul de albine în coșniță. Eötvös știe, că e datorită patriotică a cimenta tot mai mult legăturile de înfrățire între cele două rase noble, și a căuta și din trecut lor punctele de atingere și comunitate. Doară nu de geaba a fost el apărătorul acusatului principal în procesul senșional de omor ritual dela Töszsázár! Și trebuie să mărturisim, că în privința aceasta Eötvös prin conferența sa 'și-a ajuns scopul și cauza de înfrățire a făcut un nou pas înainte...

Ziarele maghiare, făcând darea de seamă despre conferență, ne spun, că ea a fost ținută cu spirit și conferențiarul a fost adese întrerupt de aplauze. E de crezut aceasta, de oare-ce din cuprinsul conferenței se vede, că Eötvös a încercat cu mari laude pe femeile maghiare de acum o mie de ani.

Pe noi însă nu ne interesează decât două constatări, cari le-a făcut Eötvös, de oare-ce ambele ilustrează niște stări de lucruri, cari până acum au fost puțin băgate în seamă.

Despre femeile maghiare străbune sânt puține date pozitive, zice Eötvös; astfel spre pildă despre soția lui Árpád numai atâta au însemnat cronicarii, că a fost fiica regelui Cazarilor și a fost de religioana mosaică.

Acest adevăr istoric, relevant și mărturisit de Eötvös, icide ca o bombă în mijlocul publicului patriotic, care însă în loc de-a împrăștia, are efectul contrar, de-a împreuna și mai mult pe cele două popoare înfrățite deja. Lumea umă acum va pricepe isvorul simpatiiilor dintre Maghiari și Jidani și va afla naturală legătura de frăție, ce s'a încheiat între ei. „Marele și neîntrecutul“ Árpád a dat a înțelege poporului său dela început, cu ce neam de oameni are să se încuscreze, dar durere, că urmașii abia acum la o mie de ani l-au priceput. Ei n'au urmat esemplului dat de cuceritorul patriei. Au părăsit legea străbună, și au adoptat creștinismul, puind astfel un părete despărțitor între ei și între poporul orveu. Abia acum a succes „liberalismului“ modern a dărma acest părete pentru de-a se pute face încuscirea fără nici o pedecă. Legile făgăne sânt anume croite pentru acest scop și acum urmașilor millenari nimic nu le stă în cale a imita pe strămoșul Árpád!

Eată pentru-ce e bună și istoria. Din trecut trebuie să tragem învățături folositoare pentru prezent și viitor!

Luminați în punctul acesta, să trecem la a doua constatare a lui Eötvös.

Fiecare popor în forma aceea își prețuște femeile, după cum pune nume

feteilor sale. Așa zice Eötvös și noi subscriem aceasta regulă. În adevăr un popor cavalier, complexant față de sexul gingaș, va da femeile cele mai frumoase și poetice nume. Aceasta marază din firea lucrurilor și istoria vieții sociale încă ne-o adeverește.

Poporul maghiar a fost la descălcare a lui aici și este și azi, cel mai cavaleresc popor din Europa; complexant față de femei în așa măsură, încât poate numai de Francezi e întrecut. Așa stă scris aceasta în toate ziarele și cărțile maghiare, începând dela disertațiile și publicațiile Academiei maghiare de știință, până la cel din urmă manual, destinat pentru școala sătească.

De sigur că din cavalerism a isvorit datina vechilor maghiari de-a da femeilor nume de Liba (gâscă) Hoka (rață) etc. după cum ne spune Eötvös. Culmea cavalerismului însă s'a ajuns prin numele mamei lui Árpád. Maghiarii cavaleri, ca să 'și manifeste în gradul cel mai mare complexant față de aceasta matroană, au botezat-o: *Emesé* sau *Emse*, care înseamnă în limba arpadiană de acum: *anyadisznó*, pe românește: *mamă de porc*.

Ei, ce' se le faci, cavaleri și — pace. Lui Eötvös ti putem fi mulțumitori că prin exemplele de mai sus a ilustrat cât se poate de bine această nobilă însușire a vieții lui Árpád.

Sibiu, 22 Martie n.

Procedura penală. Sâmbătă a prezentat dietei ministrul de justiție Erdély două însemnate proiecte de legi; unul sună despre intrarea în viață a *procedurii penale*, ear' celalalt despre *organizarea curșilor cu jurați*. Ambele vor fi puse în curând la ordinea zilei, și vor da ansă la vii discuțiuni în dieta maghiară, cu atât mai virtos, că în primul proiect este vorba despre restringerea libertății de presă.

Vom reveni.

Reciprocitate. Ministrul austriac de justiție a dat ordin tuturor judecătorilor din Austria, ca să primească și rezolveze tot ce li-se trimite din partea judecătorilor ungurești, chiar și în cazul, când ar lipsi obligata traducere în limba germană a actelor primite, în care cas, ministrul de justiție va griji singur de efectuarea traducerii.

Așa răspund Nemții din Austria Maghiarilor, cari ori-ce act nemțesc li retrimite fără a-l ceti, scriind simplu pe el, că *„nisi daios“*. Sânt cam înapoiți în cultură Nemții din Austria — față de Maghiari — nu-i vorbă!

Prima ciocnire. Într-un consiliu comunal din Fiume, ales în contra voinței guvernului maghiar, și între ministrul de interne s'a întemplat zilele trecute prima ciocnire. Senatul comunal din Fiume a însărcinat pe *Derenzini Giuseppe*, secretar la primărie, cu conducerea agendelor matriculantului de stat, dar ministrul de interne nu a încuviințat alegerea aceasta, pe motive, că alesul *nu știe ungurește!*

Creдем, că Fiumanii vor și răspunde în mod convenit ministrului unguresc și-l vor și întreba, că ce are a căuta limba ungurească acolo, unde limba oficială, pe toate terenurile, e limba italiană?

Loteria de clasă. Cum se știe, loteria mică s'a sters în Ungaria și în locul ei s'a introdus loteria de clasă, pe care guvernul unguresc a dat-o în arând pe mai mulți ani *băncii generale alsatane*. Din fericire legea nu e sancționată încă și verosimil nici nu va fi sancționată, pentru-că numita bancă, în care 'și-a pus guvernul maghiar încrederea a — *falimentat*. Și fiindcă vorba e de un faliment împreună cu înșelăciune și falsificări, toate cărțile și actele *băncii generale alsatane* vor căde în mâna justiției, care apoi la rândul seu va pute constata, cât de mare e suma care s'a împărțit în Ungaria ca bacșișuri, pentru a se

pute lega contractul băncii cu guvernul unguresc?

Cine știe câți *„părinți ai patriei“* și câți funcționari înalți maghiari nu se vor fi scudut în internul lor, când au auzit despre acest faliment!

Persiflarea Justiției.

Budapesta, 18 Martie n.

(M-r.) Înainte cu un an s'a întemplat de Pulszky Károly a mâncat mai multe mii de florini, făcând desfrânări acasă și prin străinătate. Bani erau menți spre a îmbogăți galeria de tablouri cu operele celor mai renumiți pictori ai timpului. S'au încredințat sume grozave unui astfel de om, care cu puțin înainte, numai prin bunăvoința amicilor sei a scăpat, să nu-i vândă și hainele de pe el. Și nu 'l-a controlat nimeni, nu 'i-a cerut nimeni seamă, până când printr-o întâmplare oarbă s'a aflat, că el sutele de mii le-a cheltuit cu desfrânatele Italiei, și că el anume nu pentru tablouri a voiaiat prin patria pictorilor. Și toată lumea 'l-a considerat de un pungaș ordinar.

Dar' ce se zezi? El caută în toate părțile doctori, cari se-l declare „alienat“, și astfel se-l scoată de sub orice responsabilitate, ca pe unul ce nu e conștient de ce a făcut. Forurile justiției pun la cale procesul de criminalitate, dar' în același timp, ca primă întrebare, li-se impune de sus constatarea, că e nebun acest domn ori nu?

De un an batjocuresc sfințenia justiției cu această anormală apucătură. Medici specialiști renumiți, profesori universitari ca Dr. Ajtay și Dr. Schwartz, după ce nu an 'l-au studiat pe „nebulun de porunceală“ au constatat, că nu suferă de nici o alienație mentală.

Raportul acestor vestiți specialiști însă n'a fost primit; ei și au dat atunci abdicarea din comisiunea justiției medicale. S'au ales apoi alții, cari pot fi dentiști, medici de ochi, dar' sânt cu totul străini de boalele mentale. Afară de aceasta mulți sânt înrudiți cu familia Pulszky. Aceștia 'l-au declarat „nebulun“ și pe baza acestei declarațiuni tribunalul o s'e-l achite.

Așa se batjocorește la noi justiția. Muncește bietul român zi și de noapte, ca să 'și poată agonisi o bucată de paie, dar' toamna când se 'și adune rodul vine executorul de dare și 'l-i ia.

'L-a atacat cineva bunul seu. El pleacă la jude, întră cu căciula în mână ștergându-și sudorile de pe frunte și începe a-și spune păsul inimii în nădejdea unei mângăierii. El însă este luat în bătaie de joc; „domniile“ rîd de durerea lui și-l trimit să învețe ungurește dintăiu; până atunci rabde!

Uită căte odată necasurile vieții și perdut în farmecul unui cântec străbun, național, în limba sa scumpă și dulce, își mai răcoresțe sufletul ars de suferințele zilei... Ce se întemplă? E bătut și aruncat în închisoare, ca „agitator“.

Când nu mai poate suferi amarul țării, în care-i caz strămoșii, părinții și frații, când cu inima frântă de durere, cântând o doină pătunzător de duioasă, vrea să treacă dealul în altă țară, cu soare mai blând și aer mai liber, este prins, tîrît înapoi, aruncat în temniță, unde el, om de omenie, care în viața lui nu s'a tîns la bunul nimenui, care 'și-a rămnatul, cel mai prețios avut al Românilui, el, zic, chinuit de simțul de rușine și nevinovăție, își perde mințile, înnebunește și nimenea nu se cugetă la scăparea lui...

Alții? Defraudează sute de mii, bani scoși cu baionetele din colibele bietului popor de rînd, și forurile justiției vreau să-l facă nebun cu forța, numai să-l scape! Desconsideră opinia publică, care dominează și trebuie să domineze asupra tuturor forurilor din stat, și prefer scăparea membrului unei familii. Pentru ei nu țara, ci Pulszky trage mai mult în cumpănă...

A văzut multe lumea aceasta; timpurile ne-au păstrat icoana multor anormalități, dar' o așa eludare, persiflare a justiției, o apucătură atât de mărșavă pentru de a îngeneraia justiția, fundamental ori-cărei țeri, înaintea unui pungaș ordinar, a unui ramolit, corupt în trailul seu cu femei stricate, — așa ceva nu cred să se fi mai văzut așa deva cândva!

Ce înseamnă acest fapt?

E penrodul falimentului moral din această nenorocită țeară, sub a cărui cărmuire fără suflet gem milioane! Descompunerea definitivă a sistemului putred al „liberalismului“ e aproape. Semnele prevestitoare se înmulțesc. Să nu ne mirăm deci, dacă de aci înainte ori-ce nedreptăți, ori-ce pacoste adusă pe capul îndelung răbdătorului popor, stăpânii zilei o vor motiva pur și simplu cu rezeptul, că sânt „nebuni“, deci nu-i deobligă nici o responsabilitate.

Ei bine! Dar' apoi?.....

Din Belgia.

— Corespondență particulară a „Tribunei“.

Bruxelles, 17 Martie 1897.

Lupta partide or. — Exponiția. — Trenuri electrice. — Un criminal comis de poliție. — Un doctor român și tesa sa de doctorat.

Vieșta și mișcarea politică în Belgia nu presentă pentru moment nimic interesant.

Alegerile sânt încă departe, s'au început în vedea tratative între diferitele partide, însă deera unei acțiuni comune. Dl Paul Janson, șeful radicalilor, mai cu seamă, agită ideea unei alianțe a tuturor partidelor anti-clericale, în scopul de a începe o campanie vie în contra atoclicilor, cari dețin puterea de vre-o 13 ani și de a forma o singură listă comună în viitoarele alegeri generale.

Sforțarea lui Janson însă nu promise a fi încoronată de iabândă. Socialiștii din Bruxelles cel puțin au răspuns categoric negativ la ori-ce propunere de alianță anti-clerică. Ei cer concesiuni de principii. Ei nu se mulțumesc a lua parte la o luptă cu caracter pur negativ, ci voesc să se afirme partea pozitivă a acestei alianțe; ear' afirmarea să se facă pe niște idei, pe care aproape sigur că celelalte partide, și mai ales doctrinariii nu le vor admite.

Astfel catolicii, susținuți de un cler înstruit și foarte influent în provinciile câmpenești ale Flandrei, se găsesc întăriți și prin desbinarea dintre partidele de opoziție — și uimic de mirare, dacă vor mai deține puterea alți 13 ani.

Atențiunea și activitatea generală sânt îndreptate în altă parte, spre lucrări practice. Exponiția ce urmează a se deschide la 24 Aprilie absoarbe toate preocupările. Se fac lucrări și pregătiri pe o scară întinsă și cu o grabă uimitoare, atât la Bruxelles cât și la Tervueren.

Astfel, la Bruxelles s'au făcut nouă tramvairi electrice, în mai toate stradele principale, cu tracțiune aeriană și subterană. Superbul „avenue Louise“, care conduce la „bois de la Cambre“, e în întregime pavat din nou cu lemn. La palatul „Cinquantenaire“ s'a construit, ca să zic așa, un nou oraș. La aripa dreaptă a enormului palat se ridică „Bruxelles Kermesse“, în stilul vechiului Bruxelles, ceea-ce promise a fi una din atracțiunile cele mai angajante ale exponițiunei. Un fotograf de aici, numit Alexandre, care are concesiunea fotografierii, litografierii și cromolitografierii acestor lucrări, primește zilnic numărate cereri de fotografii dela toate marile reviste ilustrate din Franța, Germania, Anglia și America.

Am vizitat ieri aceste lucrări. Și cu toate că ele nu sânt încă terminate și terenul e încărcat de tot felul de materialuri de construit, e vădit că exponiția va fi un adevărat juvaer. Diferitele paviloane sânt construite cu mult gust, — și tot felul de surprize sânt rezervate vizitatorilor.

La Tervueren de asemenea se lucrează cu multă activitate. Acolo va ave loc exponiția colonială. Deja palatul principal e aproape terminat. El se compune din o mare con-

strucție, două paviloane alăturate și două galerii laterale. Fațada, în frumos stil Ludovic XVI, constituie o masă rectangulară de 68 de metri lungime. Fațadele laterale ale galeriilor sânt despărțite în cinci încăperi, având la un loc 50 de metri lungime și 15 lățime.

În întregimea lor aceste lucrări sânt imponente și cochete, atât la Bruxelles cât și la Tervueren. Și exponiția nu e măcar „millenară“!...

Tot în legătură cu exponiția trebuie să adaog, că trenurile care vor lega palatul Cinquantenaire de Tervueren vor fi puse în mișcare cu electricitate. Sânt întâiele trenuri în Europa mișcate de această forță motrice.

Mașinile sânt fabricate la Liège. De câte-va zile se fac exerciții cu ele pe linia Ourthe; e singura linie al căreia trafic, nefiind tot așa de intens ca al celorlalte linii ferate din Belgia, se poate găsi câte-va ore pe zi liberă pentru asemenea exerciții.

Trenurile vor pleca dela gara Luxemburg (Quartier-Leopold); ele vor fi puse în mișcare cu acumulatori Teillman, numărând 132 de elemente, cu o rezistență mijlocie de 55 km., pe oră, care însă va atinge 80 de km. Parcursul între gara de Luxemburg (Bruxelles) și Tervueren fiind de 15 km., se va efectua în 25 de minute, scotindu-se și opririle la stațiile intermediare.

Greutatea totală a unui vagon este de 40.000 de kilo, dintre care 20.000 pentru acumulatori. Fiecare va costa vre-o 75.000 franci.

O afacere senșională se desbate acum înaintea curței cu jurați din Bruxelles. E vorba de o crimă comisă asupra veduvei baroneze Herry, care locuia singură în o casă din rue de l'Arbre benit (Ixelles), — mister acoperită câva timp de cel mai nepătruns crimar, cu toate investigațiunile poliției și parchetului.

În legătură cu această crimă trebuie să spun, că sânt vro trei ani de când s'a făcut un furt de juvaeruri la contele de Flandra (fratele regelui Belgiei), furt care de asemenea rămăsese nepedepsit, autorii lui nefiind cunoscuți. Se luaseră pe atunci măsuri pentru descoperirea hoților. Un comisar de poliție numit *Courtois* fusese chiar în chip special însărcinat cu această afacere, în care scopuri el a făcut voiajuri în Anglia, în Franța, în Germania, — pretutindenea, — dar fără nici un rezultat.

De odată însă un obicinuit al temnițelor denunță parchetul, că autorul furtului dela contele de Flandra e însuși *Courtois*, comisarul de poliție însărcinat cu urmărirea și arestarea hoților. Denunțarea n'a fost crezută și autorul ei fu condamnat la un an închisoare pentru calomnie gravă adusă unui agent al forței publice.

În timpul acesta se comite misterioasa crimă din rue de l'Arbre benit. Nici un indice pentru a se descoperi făptuitorii. Ba unul singur: ei furaseră niște acțiuni, și unul dintre ei, a doua zi după comiterea crimei, vinduse o parte a acestor acțiuni la un bancher tînr. Bancherul ar fi cunoscut pe cel ce 'i-a vindut acțiunile, dacă l'ar fi văzut. Dar ia-l, de unde nu-i! El s'a mulțumit deci să dea semnalmentele individului, — și atâta tot.

În localurile de poliție sânt între altele expuse pe pereți fotografiile agenților de poliție, cum și cele ale foștilor agenți. Cum se face, cum nu, destul că grație acestor fotografii bancherul a putut recunoaște mai într'un târziu pe cel ce 'i vinduse acțiunile furate, în persoana comisarului de poliție *Courtois*!!!

Curtois e arestat. O perchițiție se face atât la el acasă cât și la doi rînfăcători, înveterați. — Devot și Restiaux, — cu cari Curtois întreține relațiuni de prietenie și pe cari instrucția îi designase ca complici la săvșirea crimei.

La Courtois se descoper alte acțiuni; la complicii sei unele lucruri compromițetoare, aparținând victimei.

Fiește că afacerea furtului dela contele de Flandra a venit din nou pe tapet. Vînovația lui Courtois a revocat în amintirea judecătorului de instrucție denunțarea pentru care el ce o făcuse a fost condamnat la un an de închisoare. O mare senzație, o neobicinuită alarmare în public... Când e vorba acum să spuui unui agent de poliție o injurie, fără a comite un ultragiu, îi spui: „vous êtes peu

courtois, monsieur", ceea-ce inseamna: „esti puțin curtenitor, domnule” și în același timp: „esti și d-ta puținel Courtois domnule”.

Desbaterile durează deja de vre-o zece zile și vor mai dura cel puțin alte zece. Acuzatiunile îi-au fost date lui Courtois de un domn pe care nu-l cunoaște, care a plecat nu știe unde, pe care nu-l mai văzuse nici odată înainte și pe care nu l-a mai văzut nici odată de atunci încacoe!!!. Așa albă se vede cale de-o postă.

Acuzații vor fi de sigur condamnați. Până atunci ziarle sînt pline de dări de seamă și de tot felul de ilustrații asupra acestei senzaționale afaceri.

E o săptămână de când amicul nostru Dimitrie Vlădescu, membru în comitetul secțiunii Ligei din Bruxelles, a trecut cu mult succes examenul de doctor în științele politice și administrative la vechea Universitate („Université libre”) de aici.

D-sa a prezentat cu această ocazie ca teasă o lucrare de mult interes: „Ochestrarea alcoolismului în general și în special despre monopolul beuturilor spirtoase în România”.

Lucrarea dlui Vlădescu e făcută cu multă conștiințioasă și cuprinde date prețioase cum și vederi juste și sănătoase asupra acestei chestiuni atât de însemnate.

Voiu căuta să-mi procur teasa dlui Vlădescu, și în cerând voiu da cetitorilor „Tribunei” un resumat al ei.

Deocamdată adresăm noului doctor toate felicitările noastre pentru frumosul succes ce a obținut și îi urăm isbândă strălucită în cariera, căreia se va dedica.

A. Micu.

Procesul din Sibiu.

— Raport special. —

— 20 Martie n.

(Substratul procesului). În nr. 38 al „Foi Poporului” din 1894 s'a publicat o corespondență, în care se descria un ospet din Poiana, la care s'a vorbit cu însuflețire despre martirii nostri. Pentru această corespondență, înscrimată în rînd cu toate manifestările publice de simpatie față de martiri, a luat răspunderea dl Ioan Șerb, un inteligent jurnalist din Poiana. Dl Șerb a fost osîndit la 2 săptămîni temniță ordinară, ear' dl G. Moldovan, pe atunci redactor responsabil al „F. P.”, la o lună temniță ordinară. Dar' atît n'a fost de ajuns pentru „patrioții” nostri. Deși în corespondență nu se spunea cine a vorbit, totuși, de sigur în urma unei denunțări, ceea-ce e și trist și rușinos pentru nevrednicul denunțant, care numai dintre „ai nostri” a putut fi, — dl Emanuel Beșu, pe atunci invetător-director în Poiana, acum preot în Zlagna, a fost asemenea înscrimat, pe cuvînt, că după cele scrise în corespondență — „a vorbit despre încetarea chinurilor, despre liberarea cât mai grabnică a martirilor din temnițe, despre isbînda națională”. Și vre-o doi ani a fost purtat dl Beșu pe la judecătorii ungurești în chestia aceasta.

(Pertrațarea). Ședința se deschide la orele 10 a. m.

Președinte de tribunal: dl Bădă, procuror: dl Csizinszky, apărător: dl avocat din loc Harșianu.

Martori prezenți: Ilie Georgescu, invetător și Ioan Șerb, ambii din Poiana.

Martorul Adam Micu lipsește din cauză de boală.

Se ia naționalul acusatului Emanuel Beșu: născut în Borgo prund, 36 ani, gr.-or., însurat, 4 copii, paroh în Zlagna, n'are avere — la primul protocol a spus că are, dar' acum nu mai are nimic, — știe cefi și scrie, pedepsit n'a fost, n'a servit la miliție.

Se citește actul de acuză, care cere pedepsirea părintelui Beșu pe cuvînt, că a „preamărit pe martiri”, indemnând pe oameni să le dorească grabnică eliberare și să le ție în casele lor portretul.

Se citește corespondența din nr. 38 al „F. P.” din 1894.

Președintele (cătră acuzat): Cu ce te poți apăra față de corespondență?

Acusatul: Despre corespondență știre pozitivă n'am. Nu cred, ca un Poenar să fi scris în forma aceea. La ospet m'am dus din datorință. Am sosit acolo mai tîrziu, seara, pe când oamenii, cari petreceau de dimineața, erau deja bine ospetați. Am ținut o singură oră în sănătatea socrului mare. Nu-mi aduc aminte să fi vorbit despre martiri, nici n'am auzit pomenindu-se de ei. — N'am fost în viața mea pedepsit, nici chiar în școală, și acum mă mir că sînt adus înaintea tribunalului ca agitator.

Președintele: Cum cine ești în dușmănie dintre martori?

Acusatul: Numai cu Georgescu, care i-a scris cumnatului seu, protop. Măneaguț, că tre-

buc răsunată corespondența publicată într-o „Trib.” din 1894. Această corespondență ataca pe protop. Măneaguț și de autor al ei eram bănuțit tot eu, deși nu eu am scris-o.

Mart. Georgescu: Susțin și azi fasiunea primă. N'am auzit vorbire de părintelul Beșu, căci atunci eram pe afară. Când am intrat, l-am văzut cu un păhar de vin în mînă și l-am auzit pomenind de întemnițat și spunînd, ca de aci încolo să punem în casele noastre tabloul martirilor. Din aceste am tras conclusia, că domnul Beșu va fi vorbit în sănătatea martirilor.

Președintele constată, că la prima fasiune domnul Georgescu n'a prezentat lucrul în chip de conclusie, ci ca directă afirmație.

Acusatul declară din nou, că n'a vorbit nimic despre martiri.

Georgescu: Reaping cu indignare imputarea dlui Beșu, ca aș fi voit să mă răbun asupra-i. N'am avut și n'am nici o dușmănie față de dl Beșu.

Se citește fasiunea lui Adam Micu, de același înțeles ca a lui Georgescu.

Acusatul notează, că pe când el vorbea, Micu juca într'altă parte, deci nu i-a putut auzi vorbirea.

Mart. I. Șerb: Nu știu pentru cine a ridicat păharul dl Beșu. Am auzit însă, că părintele a zis, că ar fi mai mîngăietor pentru martiri, ca oamenii dela ospet, cari le doriau sănătate, să le dorească eliberare cât mai grabnică. De cuvintele „isbînda națională” încă-mi aduc aminte, dar' nu știu în ce înțeles le va fi spus dl Beșu. Pe când vorbea părintele, oamenii purtau din mînă în mînă tabloul martirilor și vorbeau despre ei. Aceasta îl va fi întrerupt pe dl Beșu și de aceea dînsul le-a spus, să lase acum tabloul și mai bine să-l ție fiecare la casa sa. Tabloul nu știe cine l'a adus pe masă.

Acusatul ear' declară că n'a vorbit despre martiri.

Se citește fasiunea nuntașilor Ioan Vlad, la casa căruia a fost nuntă (nu a auzit de martiri, că a fost în altă oadă); Dumitru Șofan) notarul Ilie Pop și Beșu au amintit de martiri, dar' nu știe ce); Ioan Ban (n'a auzit nimic, căci i-s'a făcut rău și s'a dus de vreme acasă); Ilie Mănuș (a auzit pe dl Beșu vorbind de martiri); Aurelia Beșu, soția acusatului (n'a auzit nimic).

Procurorul își ține requisitorul. Cere pedeapsa acusatului, care a „preamărit pe martiri”, ceea-ce e în conflict cu §174 al cod. pen., și a indemnat pe oameni să ție în casele lor tabloul martirilor, cari „sunt mai scumpi ca netrebnicele icoane sfinte”. (Bree! Ce fantasia la dl procuror!!)

Înceișind procurorul aduce ca împregiurări ușurătoare, că delictul s'a comis la ospet și nu-i grav.

Apărătorul, dl Harșianu argumentează, că acusatul nu-i vinovat nici în cas, că a vorbit pentru martiri, ceea-ce de altfel nu s'a dovedit. Arată apoi din fasiunile martirilor, cari se contrazic între olaltă, că acusatul n'a comis delictul, ce i-se acrice. Cere deci achitarea lui, ear' în cas, că totuși va fi pedepsit, recomandă împregiurările ușurătoare epuse și de procuror, adăugînd, că acusatul n'a fost nici-cînd pedepsit, și că e tată a 4 copii.

Acusatul începe să se apere pe larg, spunînd, că în viața sa n'a negat lucruri, cari de fapt le-a săvîșit.

Președintele (impacient) îi detrage cuvîntul, constatînd, că nu vorbește la obiect. Tribunalul se retrage, se aducă sentința.

(„Cultură maghiară”). În peusă Maria sa, dl procuror, cu țigara în gură, provoacă publicul să nu converseze între olaltă, căci „nu-i în casină”.

Zimbete ironice îi sînt răspunsul.

(Osenda). După 15 minute de consfătuire președintele tribunalului anunță, că acusatul e vinovat, dar' din considerare la starea sa de preot, nu-i osîndit la închisoare, ci la 25 fl. pedeapsă în bani, eventual 5 zile arest.

Procurorul însușă recurs întru urcarea pedepsei, apărătorul asemenea va recura în favorul clientului seu.

Martorii, din considerare față de dl Beșu, nu pretind nici o despăgubire.

se.

REVISTA PRESEI.

Presă română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 53) se ocupă cu vorbirea primatului Vasary, rostită cu ocaziunea adunării generale a primei reuniuni catolice ungurești — a „Sfîntului Ștefan” în care se zice, că moravurile sînt azi inventate; pretutindenea se vede numai distrugere, anarhie și decadență, lucruri pentru cari există numai un singur leac: „să ne întorcem la Dumnezeu”.

Framoase cuvinte — zice „G. T.” — și cu multă convingere și demnitate respicite... dar' se nu se uite „că Dumnezeu!

acesta nu este numai al catolicilor și al Maghiarilor, și că în acest stat izvorul de căpetenie al relelor și al decadenței se trage din nedreptatea ce o fac cei-ce au cărna în mînă a conlocutorilor lor de altă națiune”.

Dreptatea (nr. 54) vorbește despre „Astra” modificată; apără pe unii bărbați din comitet, cari au încărînt în spornică activitate, ear' acum sînt siliți să înghită și se rumeghe insulte, suspiționări și calumniări. — „Dreptatea” încheie astfel: „Să trăească „Astra” modificată în urma unei forțe majore”

Din România.

Immormtarea lui Lahovari—Criza.

Pentru immormtarea mult regretatului Alexandru Lahovari se fac mari pregătiri în România. Comitetul partidului conservator a ales un subcomitet care să se ocupe cu programul funerariilor, și a desemnat pe dd. G. Cantacuzino și General Manu, ca să meargă la graniță să primească rămășițele ilustrului om de Stat.

S'a hotărît să se ridice o statuie lui Al. Lahovari, și un comitet s'a ales spre a deschide o subscriere publică pentru ridicarea monumentului.

Corpal lui Al. Lahovari va fi depus la biserica Albă din București, din a cărei parochie făcea parte defunctul. În această biserică se va face ceremonia funebă.

Ceremonia funebă s'a început altcum Vineri, și a avut loc în capela română din Paris.

Ministrul de externe al Franciei, d. Hanotaux, comitele Tornielli, ambasadorul Italiei, generalul de Torcy, reprezentantul președintelui republicii franceze, ministrul României la Paris, d. Ghica, și întreaga colonie română au asiatat la ceremonie.

Cum defunctul era mare ofițer al Legiunii de onoare, i s'au făcut onoruri militare de detașamente de infanterie și cuirasieri, — cu muzică. Seara corpal a fost condus la gara de Est, și Duminecă 28 Martie, va fi în București.

Criza e în permanență în România. Doi miniștrii au demisionat, domniile Stoicescu și G. Cantacuzino, ambii adicți ai d-lui Sturdza. Până în momentul scrierii acestor șire nu știm de s'a aplanat, și cum s'a aplanat această nouă criză pusă la cale de bună seamă pentru a aduce pe d-l P. S. Aurelian la cădere ear' pe d-l Sturdza de nou la putere. Prim-ministrul Aurelian insistă de o camdată pe lângă revocarea demisiunilor colegilor sei, ear' în cas de neisbiture va pune atît la Camera cât și la Senat chestiunea de încredere în guvern și, în casul când votul ar fi favorabil, (ce e aproape sigur) va face un apel la d-l Em. Costinescu să ia portofoliul finanțelor, fie și numai în mod provisoriu, pe timp mai scurt. D-l Costinescu se bucură de o mare trecere în partid și intrarea sa în cabinet ar fi primită cu mare bucurie.

În ce privește portofoliul externelor, d-l Aurelian va lua interimul, până după închiderea Corpurilor Legiuitoare, când apoi va face o remaniere ministerială.

Dacă însă Camera ori Senatul va răspunde guvernului cu un vot de neîncredere, guvernul se va retrage, și cu el întregul partid.

Poate că asta o dorește d-l Sturdza și oamenii sei.

Stările sociale în Oradea-mare.

— Reflexiuni la un articol din „Dreptatea”. —

Oradea-mare, 13 Martie n.

În numărul 42 al „Dreptății” a apărut un articol cu titlul „Ciardas-ul din Oradea-mare”, al căru autor se vede a fi un bărbat cu multe experiențe, mai păit, — și care ne dă lecții de bună cuviință, exprimându-și totostadată dorința, ca între tinerii de aici să se restabilească earăși pacea și bunațelegere.

Declar înainte, că nu voesc să polemizez cu autorul articolului, dar' ca atît on. cetitori, căt și domnia sa se cunoască chestiunea esăr-dăsului fundamental și să poată judeca imparțial asupra însemnătății ținutei noastre față de cărdăș, așu de consult a replica următoarele, stînd pe punctul de vedere cultural național-român, pe care a sta e în ziua de azi necondiționata datorință a fiecărui tîner român.

Dl autor în articolul din „Dreptatea” pășește ca un tertius inter duos litigantes, care însă „non gaudet”, ci se silește ca să împace.

Pășirea dsale ar fi foarte corectă dacă nu ar fi numai o formă, un pretext, pentru ca în fond să ne poată sbiciui pe noi, ear' pe cealaltă, pe altera pars, să o arete publicului român cu totul nevinovat.

Renunțatul patriot maghiar Pop Aurel nu s'a mai îmbrăcat în altă haină, ci dînd cu băta în baltă ne-a spus-o verde în ochi,

că sîntem nepatrioți, agitatori, trădători și niște tineri, cari nu avem nici cele mai primitive însușiri ale complexanței.

„Axioma” greșită.

Dl autor nu face așa, ci ca să nu devină nici măcar suspect, ca punct de mîncare își pune o axiomă, ca să poată mai ușor deduce și desvolta bunăcuviința și complexanța, aduce chiar exemple ca să-și poată motiva mai bine deducțiunile și astfel se silește din toate puterile, ca să scuse și să arete inocența celor-ce au păcătuit, — ear' pe noi să ne poată sbiciui cu atît mai vehement, încât în ultima analiză când a tras toate consecuențele, pe noi ne presintă ca pe moșii, pe cealaltă, ca pe oameni fini și de cultură.

Axioma dsale e următoarea: „Cînd tineretul lăudat s'a hotărît să aranjeze concertal și balul, toți voiau să fie președinti, vicepreședinti și membri în comitet, dar' fiind-că la împărțirea onorurilor nu s'au putut înțelege, au ramas ca toți 50 să fie membri în comitetul arangiator. Va să zică au fost rău organizați ori să zic așa: a fost o organizație defectuoasă, fără cap autoritativ și conducător, ci toți domni și poruncitori, nime gregar sau lucrător. — Semn rău. Încă de tineri se dedau la nedisciplină, toți calcă a conducători. — Urmarea acestei organizări fără căpetenie se înțelege de sine a fost anarhia în arangiamet, fiecare a făcut de capul seu, fiecare dădea ordin altuia dar' nici unul nu executa nimic, totul a suferit foarte greu”.

Etă axioma din care nu numai dl autor ci ori-care poate face deducțiuni, — arînd că ceea-ce a făcut de capul seu din complexanță a făcut-o, — pentru-ca pe sine să se poată scusa ear' pe alții negri.

Eu din capul locului afirm, că axioma dlui autor are o basă de cenușă, adică informațiunile căștigate, din izvor „demn de toată încrederea”, sînt lipsite de obiectivitate, pentru-că atît tinerimea de azi, cît și cea din trecut — cu toate că alte defecte a avut și poate că unii tineri și azi au — la ocaziuni de acestea totdeauna a avut în frunte un conducător, un cap, care cap autoritativ de câte ori s'a dat concert și bal totdeauna comitetul de 5 ori de 7 membri a fost.

Nici cînd nu am fost noi în privința aceasta nedisciplinați și nici cînd nu a avut un tîner iurist ambițiunea de a fi președinte, ori vicepreședinte la astfel de ocaziuni; cauza fusă, că de conducător nu ne-am ales o persoană a fost aceea, că totdeauna am voit a evita certele și neînțelegerile, căroră nu le servește de basă ambițiunea noastră, ci tristele împregiurări din Oradea-mare anume: ura confesională provenită dintr'un bigotism ucigător de spirit și sentiment, și mania sau mai bine zis ambițiunea deșartă a unei sau altei familii de aici, care voeste să se ridice pe contul alteia, folosind cîte pe un tîner de mediu și instrument numai ca să poată deveni cărmuitorul sau normativul societății întregi din Oradea și în fine să se poată fuduli și mândri, că ea duce rolul principal în societatea de aici.

Nu ne-am luptat nici-cînd contra disciplinei și nu a fost la ocaziuni de acestea anarhie, ci ne-am luptat și vom mai lupta necontentit contra morbului acestuia, care a prins rădăcini la familiile de aici.

Anarhie...

Nu e anarhie, cînd tinerimea și comitetul decide ceva și 2—3 tineri calcă în picioare deciziunea tinerimii pentru-ca sub masca complexanței se satisfac poftelile unor familii? Dar' ei nu se pot scusa cu aceea, că comitetul nu a decis toate, ce era de făcut și astfel ei au fost constrînși se lucre de capul lor. Da, comitetul respective tinerimea a decis unele lucruri, ear' altele nu. Ea e conștie însă de aceea, că într'o privință de ce a decis, și în alta de ce nu?

Etă, die autor, că axioma d-voastre cade de sine, ca un ce nebasat și așa și consecuențele trase din ea, și exemplele scornite ca puncte de răzimare, toate cad și se nimicesc.

Ca să dementez afirmările d-voastre referitoare la gent. domnișoară din Cluj, la oaspele spaniol și la celebritățile străine, — baste însă pe informațiuni greșite, — amintesc că gent. domnișoară a fost primită de acel tîner; la hotel, unde tot acel tîner i-a căutat și cuartirul, a fost cercetată de tineri; — cu celebritățile și cu spaniolul stă așa, că 4 tineri i-a regărdat, au fost invitați să ocupe locurile prime, la ceea-ce chiar dl Pokornyi a răspuns că mai bine se simte îndărăt. Dar' chiar adevărate să fie afirmările d-voastră, și atunci sîntem de scusat, de oare-ce nod în apură la astfel de ocaziuni nu numai aici, ci ori unde, ori-cine poate afa.

Dacă din inimă doriți, die autor, pacea, progresul și prosperarea tinerimii de aici, atunci nu loviți în noi, ci sbiciuiți împregiurările triste de aici.

Stări triste în societate.

Încă pe la început, cînd venisem la Oradea-mare ca jurist, ca tîner român, care iubește progresul atît în cele culturale, cît

și în cele naționale, începui a mă interesa de soarta ce mă așteaptă, de împrejurarile de aici și îndeosebi de ceea-ce e necesar pentru creșterea unui tîner român: de o casină română, o societate de lectură, conveniri sociale sau o petrecere națională cît de mică, cu un cuvînt de tot ceea-ce poate avea influință la întărirea simțămîntului național, la formarea caracterului firm național și alte virtuți, ce se recer azi dela un tîner român.

Din toate acestea cu durere trebuie să mărturisesc, mai nimic n'am aflat, decăt aceea că biata tinerime face cîte o petrecere numai cu dans fără producțiune literară și că ar fi să fie două redacțiuni române, pe cari cred că și on. cetitori le cunosc.

E puțin o petrecere numai cu dans, pentru de a desvolta într'un tîner român un viu interes față de tot ceea-ce e românesc, pentru de a-l însufleți, de a servi ca basă la întărirea și cultivarea simțămîntului și caracterului național. Cu atît mai virtos e puțin la aceasta un bal — îmi gîndeam — pentru-că și acesta după-cum am auzit se termină, ori că îi premerge cu cîte o ceartă bună, căreia până azi sînt convins că și atunci tot inteligența rom. de aici era cauza.

Deși atunci eu eram pe deplin convins despre spiritul societății române de aici, totuși mă mîngăia împrejurarea, că în Oradea se află un număr însemnat de familii inteligente române și doar' nu vor fi toate una ca alta cu totulă afară din cale, — și astfel îndrăsnii a mă cugeta și la aceea, că doar' și inteligența română din centrul Bihorului are aceeași ținută în luptele noastre contra pericolului ce ne amenință, ca și inteligența noastră din alte centre ale românismului.

Amar mă'm înșelat însă, căci după-ce avui ocaziune a pîtrunde mai adînc în spiritul societății de aici mă convinsăi, că în loc de o societate compactă românească, în loc de o aer și spirit românesc, e numai amorțeală și decadență generală, o societate cu cel mai primitiv s'adiu al dezvoltării noastre naționale, cu un aer apatic, infectat de mișame stricăcioase, de ură confesională, servilism etc. (Va urma).

Locuri pentru neguțătorii români.

Continuăm cu publicarea locurilor potrivite pentru neguțătorii nostri dela țeară. (Vezi nr.ii 13—14 ai „Tribunei”).

Glimboaca. De aici ni-se scrie: Subscrisul am o casă sub nr. 65, pe care voesc a o da în chirie pentru deschiderea unei prăvălii prin un neguțător român. Casa e mare și e într'un colț, unde se despart 2 ulițe. În comună nu este boltă, decăt o cărcimă unde să mai află cîte ceva marfă de vințzare. Cărcima însă e departe de casa mea, încăt se poate scoate și licență pentru tăbac. Posta este Porumbacul inf. (Alsó Porumbak) com. Sibiu. Ioan S. Ciocan.

Laslăul-român. Comuna are 700 de suflete, dar' ar mai merge să țirgve și oamenii din alte comune învecinate, cum sînt: Suplacul, Vameș-Odrheiu, Coroiul, Soinușul român și alte sate săsești. În sat sînt două boltițe jidovești, dar' slăbuțe; a mai fost un boltaș sas, care în vreme de 9 ani și-a agouisit o avere de mai multe mii de florini, făcînd și negoț de vin. La primăvară să va face pe acolo cale ferată. Posta este Bonyha (com. Tîrnava mică).

Suciul-de-jos. Subscrisul prin aceste rînduri vă fac cunoscut că eu în comuna mea Suciul de jos (A.-Szöcs) comit. Solnoc-Dobăca, cercul Lăpușul-unguresc, am de dat o casă în chirie, a mea proprie, în cinstre pe un an și mai încolo ori pe cîți ani cu un preț foarte moderat, la un neguțător român, care ar fi aplicat a-și deschide o boltă cu toate cele trebuincioase pentru poporul din această comună. Comuna Suciul de jos e o comună curat românească, și oamenii s'au obligat a cumpăra cele trebuincioase numai dela boltă română. Boltă pentru trebuințele poporului în această comună nu se află decăt trafică de tutun și sare susținute de unii Jidani.

Această comună are 1400 locuitori români, comunicațiune foarte bună, prospecte bune pentru a se pute susține într'un mod cinstit un negustor român.

Acia cari ar dori a deschide o boltă în sus numita comună, să se adreseze la subscrisul preot în Suciul de jos posta, ultimă Suciul de sus, (Felső-Szöcs), căroră le pot da informațiuni mai amănunțite. În luua aceasta cotelul și boltă sînt gata.

Suciul-de-jos, la 5 Martie 1897. Gregoriu Popescu, preot gr.-cat.

În comuna Sângeorgiul-român (O'áh Szt.-György) pe Valea-Someșului, comitatul Bistrița-Năsăud este mare lipsă de un comer-

ciant român solid și cu purtare bună. Deschizând o prăvălie în acea comună, poate să facă treburi bune un Român, pentru că comuna are peste 3000 suflete curat românești și băi de apă minerală, unde se adună în toată vara câte 3-4 sute familii la scaldă cu deosebite români.

În comună se află poșta, stațiune telegrafică și trg de săptămână.

Cu toate-că mai sînt 3 comercianți străini, fiind comuna curat românească, un comerciant român ar fi spriginit în această din partea poporului și inteligenței române din acel loc.

Pentru deschiderea prăvăliei se află o casă foarte potrivită cu 3 chilii, culină, pivniță și grajduri și o grădină tocmai lângă biserică, în strada principală lângă drumul comitatului, care merge la Rodna și chiar la mijlocul comunei.

Casa acum e goală și se poate o-upa în ori-ce zi în chirie pe mai mulți ani.

Doritorii de a se apropia de această comună, se pot adresa la proprietarul casei, la notarul din Nepos.

CRONICĂ

Sibiu, 22 Martie n. 1897

Exacți! Unii domni din Sibiu au prins obiceiul de a trage la îndoaie exactitatea rapoartelor „Tribunei”. Au făcut-o aceasta mai în urmă domni Preda și Dr. Vecerdea, președintele și secretarul clubului municipal român. Vom dovedi, că atribuind neexactitate raportului nostru, domni au fost înșeși neexacti și — nedrepti.

Raportorul nostru scria: „De încheiere observ, că biroul clubului comitatens român constatând din pres. I. A. de Preda și secretarul Dr. Vecerdea, cari au convocat special pe membri români la ședință, nu s'au prezentat.”

Referitor la acest punct biroul zice, că raportul nostru „nu este exact” — și drept argument constată:

„1. Că noi am convocat pe membri români ai congregațiunii la ședința clubului municipal română, care ședință s'a și ținut Sâmbătă în 13 n. l. c., la care am și participat amândoi și unde s'au și luat în discuție necesare în privința procedurii din congregațiune.”

Adevărat! — Idecă că biroul a mai invitat pe membri români și la înșeși ședința comitatului municipal, și încă într'un mod „special”, cum a scris raportul nostru. Invitarea s'a făcut prin scrisoarea de dat 11 Martie 1897, înscălită: „I. de Preda” și „Dr. N. Vecerdea”. Credem, că biroul n'a citit de această scrisoare, pe care o avem la îndemână, și în care la sfîrșit se zice:

„Pentru a pată pași cu destulă demnitate, Te rugăm cu insistență, ca permițându ți în prejurările se binevoiești a lua parte la ședință și în special la practica acestui obiect (cel de sub nrul 75 — Red. „Tribunei”) ce va urma cam pe la orele 11 a. m.”

Constatăm acum noi, că aci e o invitare specială la înșeși ședința comitatului municipal, ear' nu la a clubului român, prin urmare raportul nostru a fost perfect de exact în punctul de sub întrebare.

Aceasta numai pentru ca pe viitor d-nii, cari se vor simți atinși prin rapoartele noastre, să nu arunce așa ușuratic vorba „neexacti”!

L-au spălat! Tribunalul de onoare constituit în afacerea Pichler Gyözö, sub președinția contelui Csaky Álbín, fostul ministru de instrucție, a hotărât, că domnul deputat nu-i disculpat înscălită prin actele, ce i-s'an adus, de altă parte însă nici reductorul dela „Házánk”, János Dezsö, nu-i îndatorat să dea satisfacție lui Pichler. — Că bine l-au mai spălat pe domnul deputat!

Oficieri bulgari în Timișoara. Nu numai din Grecia, ci și din Bulgaria au sosit în Timișoara câțiva oficieri, ca să se expună cai. Oficierii au și ocupat și au expedit în patria lor un frumos număr de cai de Banat.

Un proces monstruos se partră pează de câteva zile înaintea tribunului din Hod-Mezö-Vásárhely. Acusați sînt 5 femei și 2 bărbați, complicită ai unui orbil consorțiu de otrăvire. Aceste bestii în chip de om își asigurau soții, părinții și alte rudeni pe la diferite societăți de înmormântare, plăteau regulat taxele anuale și când capitalul de asigurare ajungea la o valoare mai mare, îi otrăveau pe cei asigurați și apoi ridicau banii, pentru cari fuseseră asigurate victimele. Astfel s'au întemplat mai multe casuri, în cari soția și-a otrăvit soțul, fratele sora, stăpânul servitoarea sau servitorul său. Eroii groaznicei casuri de otrăvire se poartă în chip cinic și nepăsător înaintea tribunalului. Mijlocitoarea uciderilor se susține a fi fost în toate casurile o moașă numită Maria Szalai-Idge, care procura otrăvura, de regulă arsenic sau sari-cicid. Otrăvirile se amestecau în mâncărilor victimelor. Fierberea împotriva bestialilor ucigări și foarte mare în poporația orașului, prin împingurimi, ba chiar și în departări mai mari. Apărătorii acușărilor primesc zilnic epistole cari îi amenință cu moarte, dacă vor încerca să scape pe acușăți.

Emanciparea femeilor în Rusia. Zidurile chinezesti, cari izolează imperiul moscovit de civilizația apuseană, par a se dărma și pe încet chiar și emanciparea femeilor va cuprinde teren acolo. Semnele se ivesc deja. Până acum, așa zicând, nu venea Siberiei erau deschise femeilor, acum li-se vor deschide și ușile tribunalelor, (pentru a le primi nu ca

acusate, sau ca martore, ci ca apărătoare. Nu-i vorbă de apărătoare cu diplomă de advocat. Ori-ce femeie e îndreptățită a sărbători, dacă poate dovedi că are idee de drept. În cas că ele pot dovedi aceasta, primesc un bilet de permisiune, pe care au să-l prezente juzilor de pace. — Cam rusească reformă, e drept, dar' totuși face!

„Foaia Poporului”. Valoroasa foaie, cetică cu atâta drag de țeranii noștri, aduce număr de număr articoli interesanți și de folos poporului dela țară. Pe lângă ilustrațiuni ce es în fiecare număr, ea are un bogat și variat material.

Nr. 11 cel mai nou are următorul cuprins:

Fără prietini, (prim articol). O prelegere despre Români. — Cum ne ajută guvernul. — D. A. Sturdza s'a retras (entrefileturi).

Prigonitoria țeranilor noștri (procesul Soborsinenilor).

Adunarea „Asociațiunii transilvane”.

Din trecutul nostru: Moartea lui Șerban Cantacuzin. Constantin Brâncoveanu. Din Lume: Din Creta.

Școalele pentru femei.

Visarion Roman, biografie și portret.

Verbe înțelepte. Școli de stat.

Partea economică. Știm oare bine economia? Prăsirea galițelor. (urmare) de Iuliu Bardosy. — Locuri bune pentru neguțătorii români (4 comune). Cumpetați-vă! „Îndreptar pentru întem eiare a intrușilor de cumpătare împotriva beutoilor spirituoase” de Gavril Alușă. — Știri economice. — Din traista cu poștele (Răspunsuri). — Monografia comunei Răhau (urmare) de N. Cărpinișan.

Scrisori: Adunarea învătătoarească în Făgăraș.

Cronică (pe 4 coloane). — Avis economic. — Mai nou (Alex. Lahovary). — Rts. — Poșta redacției.

În foia: Cântec la moartea unui copil. (Ripa inf.) — Strigături populare (de pe Murș, de Ang. Ocean.

Jocul sorții. Curioasă une-ori și soartea asta! Face câte o poșnă, de să tot rzi. Așa s'a întâmplat deunăzile cu un medic din Odenwald. Medicul se reitorcea pe jos dintr'un sat. Era noaptea târziu și drumul cătră casă ducea printr'o pădure. De odată îi apără înaintea un tânăr și-i striga: „Banii sau vieța!” Medicul nu și perdă prezența de spirit, ci cu puternic seud, baston îl lovi atât de tare în cap pe bandit, încât acesta căzu fără sămă la pământ. Când medicul ajunse acasă, servitorul îi anunță că un bolnav îl așteaptă, să-i de îngrijire, pentru că în pădurea din apropiere a fost lovit în cap de un bandit. Medicul grăbi la bolnav, dar' nesp de mare ti fu surprinderă, recunoscând în bolnav pe banditul de adineaori. Acesta nu rămase mai puțin surprins, și căzând în genuchi imploră pe medic să-l ierte. Medicul îl și iertă, luându-l sub îngrijirea sa.

Nunțiu — bătut. Cardinalul Martini, noul nunțiu al statelor-unite, nu de mult a spus cu un privilegiu, că Italianii emigrati în lumea nouă se recrutează de obicei din șirurile răufăcătorilor. În urma aceasta Italianii din America au jurat răsunătoare nunțului. Când, acum de curând, nunțiu a sosit în New - Orleans, să viziteze biserica Sf. Antonie, emigranți Italiani se au năpustit asupra-i și l-au vătămât faptic. Nunțul a părăsit imediat orașul.

Idil și omor. Într-o comună din comitatul Aradului în cea dar' s'erăcă fosc se îndrăgostise foc în tiner mai frumoasă roșă a satului. Părinții însă nu voia nici să auză de dragostea răntocului. De aceea tinerul îndrăgostit s'ară pe aleasa inimii sale, care încă îl iubea, și o duse într-o colibă dela marginea unei păduri. Aici, tinerii porumbei, fericiți a fi ajuns singuri singurei numai cu înfocata lor dragoste, începură a duce o idilică viață pastorală, gustând cu neșă dulcele viețmăni de miere. Într'una din zile un strigăt desperat turbură fericirea porumbelor. Ficiorașul eși din colibă și văzu cu groază, cum doi oameni se luptau pe moarte într'olaltă. Tineră păreche nu stete mult pe gânduri, ci grăbi în ajutorul omului atacat, care pluta deja în sânge, acoperit de o mulțime de rani, care de care mai fioroase. Părechea amoroasă desarmă fără multă greutate pe ucigaș și până-ce copia griji de rani, care nu peste mult își dete sufletul, tinerul duse pe ucigaș, la gendarmerie. Aici se constată, că ucigașul e un vestit tâhar, curenat de către autorități. Gendarmii îl escortară momentan la judecătoria cercuală din Lippova. Dar' ei nu iertară nici pe curajosul făcău, ci-l prederă și pe el autorităților, ca pe răpitorul bogatei fete, pe care au readus-o la casa părinților.

Conferența din Veneția. Vineri s'a încheia conferența saitară internațională din Veneția, prin subscrierea învoielor din partea reprezentanților diferitelor state. Învoiala au subscrie-o fără rezervă reprezentanții Austro-Ungariei, Belgiei, Franței, Angliei, Rusiei, României, Olandei, Muntenegrului și Luxemburgului. Celelalte state reprezentate la congres: Germania, Spania, Turcia, Portugalia, Elveția, Dania, Suedia și Norvegia și Statele-Unite, au subscrie învoiala pe lângă unele reserve.

Teatru. Sâmbătă seara teatrul german din loc a dat ultima reprezentație în sezonul acesta: „Graf Waldemar”, dramă în 5 acte de Gustav Freytag. La sfîrșitul reprezentației, care a fost cu mult succes dată, publi-

cul a adus ovațiuni teatraliștilor, cari de aici vor pleca la Brașov. Astfel actualul sezon de teatru s'a sfîrșit pentru noi.

Știri mărunte. Arhiducele Frederic a sosit cu suita sa la Berlin, să asiste la sărbătorile centenarului nașterii lui Wilhelm I. — Prințul Filip Hohenzoln, fiul reșpostului măiestru de curte al Maiestății Sale, a intrat în ordul călugărilor Benedictini. — Celebrul șahist Steinitz s'a întremat pe deplin din boala sa de creeri. — În Brănești (lângă București) făptuitorii necunoscuți au ucis pe milionarul-proprietar C. Ciofan. — Vineri noaptea o vijelie puternică, cu grindină, s'a descărcat asupra Budapestei; Sâmbătă un adevărat orcan a urmat vijeliei.

Posta redacțiunii.

Dnii I. T. în Făgăraș. Răspunsul se va publica. E pagubă a face atâtea vorbă pentru o producțiune, a cărei importanță se sfîrșește la capătul Făgărașului. Nu dispunem de mult spațiu pentru astfel de chestiuni.

Aforisme politice.

— Una la zi. —

Sistemul ce se compune din supărare înfundată și perfidie și se numește pesimism politic, e adoptat de un partid când el a perdit deja atât de mult, încât renunță a și da ceea-ce i-a mai rămas, în speranță, că așa va recăștiga totul. Thiers.

Tribuna Literară.

Informațiuni.

Sesiunea Academiei-Române se va deschide mâine, Marti, la 1 d. a. Momentele principale ale acestei sesiuni parcă vor fi discursul de recepție al noului membru, dl I. M. Moldovan, preposit în Blaj, președintele „Astrei”, și decernarea marelui premiu de 10,000 lei.

American. Laurent Turbul, un bogătan din America a perdut pe unicul seu fiu, un tiner inteligent și cu dispozițiuni spre poezie. Bogatul părinte spre a etermisa memoria fiului seu a făcut o mare fundațiune, din ale cărei celebre se fie onorat în fiecare an un scriitor celebru, care se țină conferențe despre poezie. Unica condițiune satorită de Turbul pentru conferențiar — scrie „Figaro” din Paris — este: recunoașterea clară și respectuoasă a lui Dumnezeu, ca izvorul nesfîrșit al iubirii adevăratei și fericei.

De conferențiar au fost și au să fie aleși futoateana cei mai europi dintre celebritățile specialiste ale Europei și Americii. În estan la propunerea universității din Baltimore a fost ales Ferd. Brunetiere, directorul revistei parisiene „Revue des deux Mondes”. Brunetiere, celebru în timpul din urmă pentru articolele sei despre „falimentul științelor”, a și plecat zilele trecute spre America unde va ține conferențe, în limba franceză, în mai multe centre ale statelor unite.

Statua lui Tudor Vladimirescu. În revista ilaliană „Bessarione” (nr. din Februarie) aflăm o notiță asupra statuei domnului Tudor. Constantin Bălcescu — spune revista din Roma — un tiner din Craiova, care a studiat sculptura pe spesele regelui Carol în Venezia și Milano, a expus zilele trecute proiectul statuei la care lucra, pentru a ternia pe eroul revoluțiunii române dela 1821, Tudor Vladimirescu. — Statua aceasta foarte lăudată de astrou în costum național, cu o căciulă de astrachan, o haină largă și cu cîșme lungi. Fața eroului are o expresiune de mândrie dulce; în dreapta ține spada, în stînga stindardul flatat în vînt. Pe stindard încrețit. La șerpăr are pistoale și un iatagen. Întregul lui aspect, gata spre luptă și încuragînd pe ai sei. Pe piedestal o stîncă, cade o columnă romană, ca semn despre originea latină a poporului român.

Statua se va vărsa din bronz la firma Barigozzi din Milano, prin luna Maiu. Spesele se vor acoperi printro subscripție națională. Regele a subscrie 6000 de lei. — Statua se va așeza în Tirgu-Frului, patria lui Tudor.

Buletinul societății de științe fisice, nr. 12, a apărut cu următorul cuprins: Procesee-verbale asupra ședințelor din 11/23 Noemvrie (a LII.), 9/21 Decemvrie (a LIII.), 16/28 Decemvrie (a LIV.), 21 Decemvrie (a LV.), dela constituirea societății. V. Popovici-Hatzeg: Note sur le jurassique des districts Muscel, Dâmbovitza et Prahova. — L. Mrazec Note sur la geologie dela partie Sud du haut plateau du Mhedintzi. — L. Mrazec et R. Pascu: Note sur la structure géologique de environs du village d'Ortakioi (district Tulcea, arr. Babadag). — Dr. C. Istrati: Cum trebuie definită chimia organică? Lecțiune de deschidere a cursului de chimie organică, făcută la facultatea de științe din București, la 20 Octomvrie (10 Noemvrie) 1896. — Dr. A. O. Saligay și Dr. C. Istrati: Analisa apelor potabile din Bucaresti (bateria 15—16 fortul Bragadiru). — Dr. E. Rieger: Chinafol, un nou antipetetic și antiseptic. — Dr. C. Istrati: Cîteva cuvinte relative la petroleul, ce se vinde în capitală.

Bibliografie.

La librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

- „Memorial”, Archiep. de Șagunopolul Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Poenă. fl. 1.30
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu. —28
„Critice” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I și II, a 2 fl. — 4.—
„Poveștile Bănătuului”, de Căpăna. —30
„Literatura popor. română”, de Gaster. — 2.50
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu. — 2.50
„Cersitorul”, dramă în 2 acte de Livescu. —50
„Istoria Critice”, de Ghera. Vol. I și II a 2 fl. 20 cr. — 4.—
„Migrena română”, de Dr. Leo Murășianu. — 1.—
„Izvoade”, de Demetrescu. — 4.—
„Trandafiri și vioarele”, de Pop-Reteganu. —60
„Din Moldova”, schițe de Kotzebu. — 1.—
„Floarea din Firenze”, de Livescu. —50
„Istoria Românilor sub Mihai-Vodă-Viteazul”, de Nicolae Bălcescu. — 2.—
„Trăvnițe”, 10 piese Slovecești Vol. I și II. a 1 fl. 50 cr. — 3.—
„Scrieri pînă înților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu. —70
„Merinde dela școală”, de Popa. —60
„Despre influența împăregiurării”, de Panaite Zeghin. —50
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu. —88
„Pui de lei”, poezii eroice, de Nenițescu. — 1.—
„Educație de gală”. — 2.—
„Foesii”, de Macedonski. — 2.—
„Copii de pe natură”, de Negruzzi. — 1.50

La comanda din afară se se adaugă pentru portul postal totdeauna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 2) cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

„Anunț literar”. Anunț următorul avis: În timpul cel mai scur pun la tipar un volum de povești populare, constatator din vre—30 povești și anoaie. Opul vol. I. tip. la 1886 și al vol. II. tip. la 1895. Din lipsa speselor de tipar înșe nu-l pot da tipăririi până voui fi asigurat de acele mese. Rog deci, pe cei-ce vor a avé poveștile mele, se binevoească a se abonă cu grăbire. Prețul unui ex. de 1 fl. 75 cr. (5 lei noi) este a se trimite autorului-editor. Ioan P. Reteganul în Retteg. (Transilvania.)

O carte de Alexentie Severu. A apărut „Răsuna la Cartea Alexentie Severu” (A fекete könyv), scrisă de br. Stefan Kemény jun. 1849 și publicată de Mentor Jozsef în numărul 121—131 din Maiu 1895 a lui „Megyeriszág” din Budapest. De Alexentie Severu, Brașov, 1897. Tipografia A. Mureșianu. Cartea se extinde pe 364 pag. octav mic. Se află de vânzare și la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu.

Călimdarul zilei.

23 Martie n. 1897.

Iulian: P. Sofronie Patr. Ier.

Gregorian: Otto.

Soarele: răsare 6.56, apune 6 04 m.

Buletin meteorologic.

Din țeară 18 Martie n. 9 ore dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiun. în mm., Temperatura Celsius, Vîntul (direcția și vîntul). Rows include Budapesta, Sătmar, Cluj, Orșova, Arad, Panciova.

Sosiți în Sibiu.

În 22 Martie n. 1897.

Hotel „Împăratul Romanilor”. Popa Radu cu soția, asesor din Făgăraș F. Markus din V-Hunyad, Dianiska din Turmu-roșu. I. Nemes și Priser d.n. Boița, ingineri. A. Grăunus, A. Brad și I. Kont, toți comercianți. G. Krauswald, Stadel, I. Brill, Richter și I. Fischer din Viena. F. Sorger din Graz, R. Pușcaș, B. Krauser, Kreischnary și S. Tehel din Budapesta, toți viagiatori. Brust, comerciant din Brașov. Turek căpitan din Cluj. Maurer, preot din Măgura. Șerban din Făgăraș. Constantinescu, șicial din București. Salmen, învătător din Cincur-mare.

Hotel „Neuriner”. I. Elek din Sangeorgiu și D-na Popp din Alba-Iulia, privatieri. I. Markus, teatralist din Sangeorgiu. Haddenbrek, I. Teut ch, V. Kleinberger și I. Seffer, viagiatori din Viena. H. Herz, viagiator din Linz.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 20 Mart. n. 1897.

Table with multiple columns for market prices. Includes sections for Grâu, Cămințe, Produse diverse, and Spirit. Columns include quality, price per 100, and other metrics.

Cursul pieții din Sibiu.

Table showing market rates for various goods like Hartie-monetă, Lire turcești, Ruble rusești, Galbeni, Napoleon-d'ori.

Bursa de Budapesta.

Table showing exchange rates and prices for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian crown and the Russian ruble.

Bursa de Viena.

Table showing market rates for gold, silver, and various currencies in Vienna, including the Austro-Hungarian crown and the Russian ruble.

Bursa de București.

Table showing market rates for various goods and currencies in Bucharest, including gold, silver, and different types of bonds.

Editor și redactor responsabil: Teodor V. Păcățian. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressanand.

Auziți, vedeți și vă uimiți!

Sensațiune!

Fac prețuri necrezut de ieftine la aceasta

desfacere finală

de oroloage veritabile de Genf cu mecanism de precizie și garanție pe 5 ani.

1 orologiu remontoir de goldină cu capacuri admirabile, gravate ori lucii, în nimica deosebit de cele de aur veritabil, cu un lanț frumos de goldină și regulat punctual, mai înainte fl. 10.—, acum 4 fl. 5.75 cu garanție de 5 ani. 1 orologiu remontoir de argint cu capac dublu de argint veritabil de 13 unci, cu mecanism de precizie și garanție pe 5 ani cu un elegant lanț aurit, mai înainte fl. 18.—, acum fl. 9.—. 1 orologiu remontoir, Prince of Wales, de argint veritabil cu capac dublu, 15 rubini, mecanism de precizie și garanție pe 5 ani, cu lanț elegant mai înainte fl. 20.—, acum fl. 11.—. 1 orologiu anker de argint veritabil de 13 unci aurit în foc, cu mecanism de precizie și garanție pe 5 ani, cu un elegant lanț lung, ori scurt, mai înainte fl. 18.—, acum fl. 11.—. 1 orologiu remontoir pentru dame de aur, cu mecanism de precizie și garanție pe 5 ani, cu lanț elegant aurit, mai înainte fl. 22.—, acum fl. 15.—. 1 orologiu remontoir pentru domni de aur, cu mecanism de precizie și garanție pe 5 ani, mai înainte fl. 55.—, acum fl. 35.—. 1 inel de aur cu sigil pentru domni sau dame, fasonul cel mai nou, din aur de 14 carate probat din oficiu, cu peatră roșie, verde, albastră după plăcere à fl. 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 10.—. 1 inel de aur cu diamant veritabil probat din oficiu à fl. 10.—, 12.—, 15.—.

Ne rugăm pentru binevoitoare comande cât mai grabnice. Ori-ce comandă se execută tot atât de conștient, ca-șicând cumpărătorul însuși ar fi de față.

Obiectele neconvenabile se schimbă ori se retrimite banii.

P. FROMM,

oroloage și giuvaere
VIENA, II, Obere Donaustrasse 107.

[986] 1-2

Grape

pentru grăparea livezilor

și

Tăfălug

pentru oblierea livezilor

se imprumută pentru prețuri bagatele.

Doritorii au a se adresa:

Sibiu,

Rosenfeldgasse Nr. 21.

A apărut și se află de vânzare la Librăria „Tipografeii“, societate pe acțiuni în Sibiu:

Studiu

de
Max Nordau

Naționalitatea

Traducere

de
Rosmarin.

Aceasta broșură, plină de idei originale asupra limbii naționale și a naționalității, inferează în cel mai necruțător mod renegatismul.

Prețul cu trimitere francată e numai 25 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

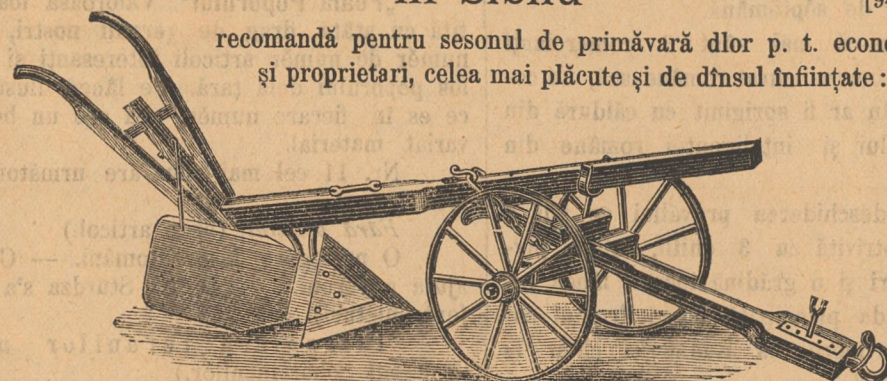
Prețul numai 20 cr.

Andreiu Rieger,

prima fabrică ardeleană de mașini agricole și turnătoare de fer în Sibiu

[946] 4-10

recomandă pentru sezonul de primăvară dlor p. t. economi și proprietari, celea mai plăcute și de dmsul înființate:

Pluguri schimbătoare

(original Rieger),

precum și pluguri universale și cu brasdă adâncă.

Tăfăluguri pentru oblit livezi. Grape cu lanț pentru grăparea livezilor, cu prețurile cele mai moderate.

Prețuri curente franco și gratis.

La Librăria „Tipografeii“, soc. pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
 2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximele eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
 3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) — fl. 10 cr.
- Se recomandă mai ales preoților. —

Pentru fabricanți de Liqueur și pentru aceia, cari vreau să se facă astfel de fabricanți, ofer

Specialități de esențe

nouă, cu trecere și cari aduc câștig.

Arangiamnt complet de fabricate de liqueururi.

Prospecte și liste de prețuri franco.

Carl Philipp Pollak,

Fabrică de Specialități de esență.

Praga, Mariengasse nr. 18.

[3219] 12-20

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit de cuverte, cerneală, recuise de scris, ceară de pecetluit etc.

Comande din afară se efectuesc repede.

Bilete de vizită după plac și cerere

Mare deposit de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină de epistole cu plicuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare Elegant legate sau broșurate.

Dicționar român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu

Strada Poplăcii Nr. 15.